

A helyszín beszél

Napló töredék

A sok szép és szükséges Szabályzat között, melyek Testületünk gépezetét és csendőrségünk működését irányították, volt egy igen fontos Szabályzat, amit „Nyomozás Tan”-nak hívtunk (Nyut). A nyomozás a csendőri teendők egyike volt, mégpedig a legfontosabb. A szolgálati Utasítás, a Szut, úgy írta elő, hogy a nyomozás a csendőrtől sokoldalúságot, jó szellemi képességet és sokszor nagy testi megerőltetést követel. A nyomozás rendszerint a helyszínen, a helyszíni szemlével kezdődik. A helyszíni szemle célja annak megállapítása, hogy a bűncselekményt, kik, kivel, mit, mivel, mikor, hol, hogyan és milyen körülmények közt követték el, továbbá, hogy a bűncselekmény színhelyén és annak közelében talált nyomok és bűnjelek a nyomozás során való felhasználás céljából felfedeztessenek és biztosítsanak. A helyszíni szemlét a legalaposabban és aprólékossáig menő részletességgel kell megtartani, mert sokszor a legjelentéktelenebb nyomok vagy tárgyak is döntő befolyással lehetnek a nyomozás későbbi menetére és eredményére.

Ezekután kísérjük végig egy 36 évvel ezelőtt elkövetett “Közveszélyű megrongálás büntetvények” nyomozását.

A gyászos emlékű mohácsi csata 410. éves évfordulóján emlékünnepet rendezett Mohács városa. A Kormányzó Úr is megjelent. Az utat autón tette meg Mohácsig és az ünnepély befejeztével Harkányba látogatott, hogy az anyák-napjára rendezett ünnepélyt megnyissa.

A MÁV pécsi üzletvezetőségének főtisztviselői, hogy a Kormányzó Úr előtt tiszteletüket leróhassák, ugyan azon a napon $\frac{1}{2}$ 12 órakor egy sínautóval indultak Pécsről Harkányba. Alig haladtak 7-8 kilométert, mikor egy kis kanyarnál a sínautó belefutott egy sín pár felett embernyi magasságában kifeszített drótra, melyen pontosan a két sín között egy porcelán szigetelő lógott. A kifeszített dróton lógó porcelán szigetelő bezúzta a sínautó szélvédő üvegét, de több kárt nem okozott, mert a sínautó belsejében középen szerencsére senki sem ült. A kifeszített drót az ütközéskor elszakadt. A vezető erős fékezés után megállította a gépet. Az utasok halára rémülten szálltak ki. A helyszíntől körülbelül egy kilométerre levő pellérdi vasútállomásra érve közölték az eseményt az állomásfőnökkel és meghagyták annak, hogy azonnal jelentse az esetet a pécsi kir. ügyészségnek.

A szakértők megállapítása szerint az volt a szerencse, hogy nem nyitott autóval mentek neki a kifeszített drótnak, mert az esetben a bent ülők fejét valósággal leborotválta volna a drót. Még aznap kiszállott a helyszínre a pécsi kir. ügyészségi elnök két pécsi detektívvel, s mivel azt állapították meg, hogy a pécsi határon kívül esik az eset helyszíne, ezért a pécsi csendőr nyomozó alosztály parancsnokságához tették át az ügyet további nyomozás céljából. A pécsi nyomozó alosztály parancsnoksága távbeszélőn adott parancsa alapján engem rendelt ki ezen ügy nyomozására, mint a szomszédos kővágószőlősi őr parancsnokát. A parancs vétele után 10 perccel már kerékpáron hajtottunk H.J. őrmesterrel a helyszínre.

A helyszíni szemle először csak annyi támpontot nyújtott, hogy megállapíthattam a leírt eseményt. Mivel a talaj nagyon száraz volt, így semmiféle nyom nem segíthetett eredményhez. Már harmadszor néztem át a helyszínt, mert az a régi megállapítás biztatott, hogy a helyszín “beszél”. Így is volt, mert a már kétszer is megtartott és alaposnak vélt helyszíni szemlén nem

láttam meg azt, amit a harmadszori meg szemlélésnél felfedeztem. Észrevettem ugyanis azon a távirda oszlopon, amelyről a drótot a gyanúsított leszakította, hogy a bekátrányozott oszlopon 170 cm magasságban a meleg által megpuhult kátrány csomócskát valaki lelapította. Nagyító üveggel is most már alaposan megvizsgáltam az egész oszlopot, a földtől egészen a felső végéig. Észrevettem, hogy egy szálka, mely felülről lefelé húzódott, kiáll az oszlop oldalán, de a hegye levan törve. Hol a letört rész? Bizonyosan annak a kezébe hatolt, aki erre az oszlopra felmászott. Mert a felmászás tényét a kátrányon már beigazolvam láttam. Nem is csalódtam.

A vasúti személyzetet újból kikérdeztem. Feltűnt K.I. pályaoőr előadása. A kérdéses hely az ő vonalszakaszába esett. Azt állította, hogy ő körülbelül 200-300 lépésről látta, hogy azon a helyen ahol az eset történt három férfi tartózkodott, de mikor ment feljűk, hogy a vasútról leparancsolja őket, rákiabálva megfenyegették, hogy ne merjen oda menni, mert leütik. Ezt az előadását többször is megisméltelte, de minél többször mondta el az esetet, annál több eltérést találtam előadásában. Gyanúm ráterelődött. Tekintettel arra, hogy nevezett közszolgálatban állott, az állomáselőjárótól engedélyt kértem, hogy a pályoőr mellettem maradjon. K.I. sehogy sem akart mellettem maradni, valami ürüggyel szabadulni akart tőlem. Figyelni kezdtem. A pantallója szűrén egy kis fekete-barna foltot vettem észre, amely olyan nagyságú volt, mint amit a távirda oszlop oldalán, a kátránycsomón láttam. Gyanúmat nem titkoltam K.I. előtt és azonnal levettem vele pantallóját s most már nagyítóval is vizsgálni kezdtem azt. A foltocska szaga kátrány eredetű volt. Megvizsgáltam a tenyerét is, s a jobb tenyerében az ujjai tövében egy elég erős faszálkát találtam. Megkérdeztem, hogy mióta van a kezében? Azt felelte, hogy azt nem is vette észre. A szálkát az állomáselőjáró jelenlétében vettem ki a nevezett kezéből. Mikor K.I. mindezt látta, nem bírta tovább s egyszerre csak felém fordulva halkán annyit mondott, hogy négy szemközt óhajtaná beszélni velem.

Sírva kezdte vallomását. Előadta, hogy 1936. augusztus 28-án, az eset előtti nap esti óráiban hallotta az állomásom, hogy másnap a déli órákban egy sínautó fog menni Pécsről Harkányba az üzletvezetői személyzettel. Ezt hallva elhatározta, hogy drótot feszít a sín pár fölé, de olyanformán, hogy amikor az urak odaérnek, ő is akkor fog azon helyre érkezni, megállítja a járatot a dróttakadály előtt, hogy baja ne essék senkinek. Úgy képzelte, hogy akkor életmentésért ki fogják tüntetni és elő is fogják léptetni. Mikor megkérdeztem, hogy mégis miért kellett ilyen veszélyes játékot űznie, előadta, hogy a pellérdi vasútállomáson egyszerre kezdte a szolgálatot egy vasutas társával, aki őt már túlszárnyalta az előhaladásban, mivel már a táviratkezelést tanulja, míg neki az előhaladáshoz semmi szerencséje nincsen. A felesége pedig emiatt állandóan civakodik vele. Most alkalmat látott arra, hogy társát utólérhesse. Azonban nem volt szerencséje, mert az órája néhány percet késett s előbb jött a sínautó, mint számította.

A bűnjelt képező pantallóján felfedezett kátrányos pecsétet összehasonlítottam az oszlopon talált nyomással, majd a kezéből kivett szálkát az oszlopon maradt szálka végével. Ezek pontosan igazolták az eddigi feltevéseimet. A kikérdezéskor csak arra kért, hogy a beismerő vallomását az állomáselőjáró előtt mondhassa el, mert az ő jelenlétében bocsánatot akar kérni jegyzőkönyvben a vasúttól.

A helyszín valóban beszélt. K.I. gyanúsítottat közveszélyű megrongálás büntette miatt 2 és ½ évi börtönre ítélték.

Minden nyomozás megkezdésekor az adatgyűjtési munkában legelső helyen áll a helyszíni szemle. A helyszínen az adatok kincsesbányáját kell látnunk, amely magában rejt a legértékesebb adatokat és később döntően befolyásolhatja a nyomozás menetét. A helyszíni nyitott könyvhöz hasonlítható, amelyből az, aki azt olvasni tudja, a történeteket kiolvashatja, mint azt a fent megírt történet eset is igazolja.

M. J. alhadnagy
Jegenyés Pál szk.m.kir.cső.főtörm. gyűjteményéből